

item gradus divine gratiae ac motionis: unde infert, ea ratione efficacem & sufficientem gratiam distingui, ut efficax major sit, sufficientis minor, quae resistentiam voluntatis omnino non vincat. Atque hanc sententiam quam communis Thomisticæ schola sententia cohædere scribit, pluribus Angelici doctoris, alisque momentis confirmat, quæ fusi prosequitur auctor loc. cit. Adde, Congruitas docere gratiam sufficientem reddi efficacem, si conferatur in tali congruitate loci, temporis &c.; est ergo efficax relate ad subjecti dispositiones, non absolute etiam per Congruitas.

Ad II. prob. neg. ant. Demonstrat enim Norisius in *Calumnia sublata ex Suaesio l. 4. de Gr. c. 4.* auxilium illud, quod supponitur actu datum, esse proxime sufficientis ad illam priorem dispositionem, & respectu anterioris actu esse tantum remore sufficientis: quod probat ex Augustino aliisque Theologis, concludens: *Transgressorem legis eum esse peccati, licet caruerit gratia proxime sufficienti, qua posset exequi mandatum.* Ea vero gratia etiam justos aliquando privari ex eodem Suaesio, ac Basilio Poncio demonstrat, ilisque orandum esse, ne tentationi succumbant, hunc syllogismum conficiens: *Qui non habet potentiam proximam observandi precepti, habet privationem auxilii proxime sufficientis, sed iustus quandoque non orans non habet potentiam proximam observandi precepti; ergo &c.* Idein probat ex PP. Africanis, atque ex aliis Augustini locis dicens, ab eo negari hominibus lapsis, qui cum effectu non perseverant, in peccati. Constat ergo, illud tantum per Suaesium, & Norisium esse auxilium proxime sufficientis, quod est efficax, idest effectum consequitur, adeoque viros hosce doctissimos insulant. Laudat etiam Norisius pro sua sententia Macedo, Alvarez, Bellarminum, quorum testimonia suse producit cl. auctor, ut ostendat, & recte a Norisio laudatos, & assertum illud: *Gratia sufficientis, prout ab efficaci distinguitur, non dat potentiam completam, & proxime expeditam, imperite vellicatum a nonnullis tamquam Jansenianum.*

Ad III. neg. ant. Gratiam enim sufficientem Thomistico sensu, attenta vi grammatical significationis, potius inefficacem esse appellandam, & minus congrue vocari sufficientem, doctissimi Thomiste arbitrantur, teste Gonzalez, quorum sententia probatur a Medistis omnibus, item a Tournelyo, Norisio, Cummel, Lauræa, Macedo, Poncio, & Facultate Lovaniensi (a), quorum loca profert cl. auctor diss. 4. Syst. vind. c. I.

(a) Ap. Auct. diff. 4. Syst. vind. c. I.

C A P U T . III.

De quinque Jansenii propositionibus.

Quinque propositiones Jansenianas vel in libro Jansenii non reperiuntur, vel non in sensu ab eodem intento damnatas quidam filii iniquitatis ex Brevi Alexandri VII. afferere non dubitabant. Iis itaque revindendis proscriptas quinque propositiones Jansenii in ejus libro extare primo loco ostendemus. II. Eas ab Ecclesia jure proscriptas esse. III. Ab Augustini, ejusque discipulorum doctrina prouersus alienas demonstrabimus. Sit itaque.

Prop. I. Affirmavit Jansenius: aliqua Dei precepta hominibus iustis esse impossibilia &c. Augustinus tamen, ejusque discipuli oppositum docent.

Prob. I. pars. Jansenius enim l. 3. de Gr. Christi c. 13. huic argumento: tam iustis quam obsecratis imponitur preceptum, quod si violetur peccant; ergo habent gratiam sufficientem, respondet, neg. cons. Quia sunt quedam precepta, quæ secundum statum, & vites sunt impossibilia, nec semper adest gratia, qua possimus. Addit; hanc impotentiam esse etiam in fidelibus & iustis, etiam quando volunt precepta facere. Tandem concludit: Nihil esse in doctrina Augustini certius, quam esse precepta quedam, quæ fidelibus quoque, & iustis votenibus & coenantibus, secundum presentes, quas habent vites, sunt impossibilia, deesse quoque gratiam, qua possibilia sunt; ergo prima Propositio expressissimis verbis continetur in libro Jansenii, cui titulus *Augustinus*. Merito ergo damnata est hæc prior proposicio tamquam temeraria, impia, blasphemica, anathemata damnata, & heretica. Adversatur enim sacræ literis, quæ iugum Domini suave prædicant, & onus leve. Adversatur Tridentina Syn., quæ vetat dicere, Dei mandata esse ad observandum impossibilia. II. Divinam legem exosam reddit Deumque infidelem facit, & mendacem, contra ac scribit Apostolus: *Fidelis Deus est qui non patietur vos tentari supra id, quod potestis.* III. Est anathemata damnata, & heretica, utpote definitionibus Ecclesiæ Conciliorum, ac Summorum Pontificum contraria ac repugnans; ergo &c.

Prob. II. pars. Nam S. P. Serm. 191. de temp. ait: *Exercitamus blasphemiam eorum, qui dicunt, impossibile aliquid a Deo esse preceptum.* Et de Nat. & Gr. Non igitur Deus impossibilia jubet, sed jubendo admonet, & facere quod possit, & petere quod non possit.

pessis. Et Pl. 145. Non enim deseret opus suum, si ab opere suo non deseratur. Et l. 4. Conf. ait: Te nemo amittit, nisi qui dimittit. Atqui per Jansenium Deus subtrahit gratiam antequam deseratur; ergo &c.

Prob. III. pars. Docent enim Augustinenses, impossibilia non esse divina præcepta infidelibus & obduratis, licet gratia sufficienti destitutis; ergo à fortiori negant, Dei præcepta esse impossibilia justis, qui, dum volunt & conantur illa adimplere, sunt divina gratia sufficiunt. Docent quidem Theologi illi, deesse aliquando etiam justis gratiam per se efficacem, quæ dat potentiam proxime expeditam ad opus, verum audacter, & imperite velut assertores, prima propositionis Jansenii ea de re insimulantur, ut loquitur Norisius in *Calumnia sublata*. Hanc enim potentiam proxime expeditam prater Norisium, aliosque nostrates, negant Suarez, Macedo, Alvarez, Bellarmine, alijque a Norisio laudati, ut supra dictum est in responsive ad II. Non desunt etiam, qui docent, nonnullos gratia sufficiente destituti, pro qua sententia stetisse Augustinum censer Rainaudus, & Valquesius, nec non Prosperum, Fulgentium, & D. Thomam: & dubio procul eam tradidit Ledesma, Lemos, Godoi, Gonet, Bapnes, Alvarez, Gonzalez, & Duacensis, & Lovaniensis Accademia, & Theologi nostri Ordinis universi, sed illi a Janseniano errore sunt immunes: ergo & nos.

Neque Theologi illi, qui infidelibus, & obduratis sufficientem gratiam negant nobiscum, his aut conversionem, aut præceptorum observantiam impossibilem esse dixerunt: multo minus id affirmarunt de justis, de quibus præsertim loquitur prima propositionis, & quibus, dum volunt & conantur divina impletare præcepta, nos cum citatis theologis sufficientem gratiam semper adesse catholice problematim. Quamvis enim gratiani non habeant infideles illi, possunt tamen illam recipere, & Deus potest illam conferre, quamdiu sunt in hac vita, & ideo dicuntur posse salvati. Hinc, ut observat Lemosius in Panopl. l. 4.: Ut nihil præcipi dicatur impossibile, satis est, ut in Dei virtute ac bonitate sit paratum sufficiens auxilium, quo omnes possint salvati, licet de facto omnes non habeant. Idem tradit Alvarez, Sylvius, & Lovaniensis Facultas, quæ ait in Justis. censuræ c. 12. Ut homo possit converti, non requiritur ut habeat gratiam sufficientem eo ipso tempore, quo posse dicitur, sed satis est, si possit obtinere, ut homo dicitur posse manducare panem etiam cum panem non habet. Vide diss. 4. Syst. vind. c. 1. §. 4.

Quæ cum ita sint, quis nostrum afferat, aliqua Dei præcepta esse justis impossibilia conantibus & volentibus, cum fateamur, omnua esse possibilia hominibus celestissimis, qui nec volunt nec

nec conantur. Quamvis enim justis non semper adsit potentia proxime expedita ad observanda præcepta, non tamen inde sequitur, iis conantibus & volentibus divina præcepta esse impossibilia, ut dictum est. Constat enim, Norisius a Janseniani erroris calumnia sele expurgasse feliciter, cum ad German. 15. ait, se locutum de illo adjutorio, quod habuit Adam, proxime sufficiente, & quod in hoc statu, nisi per novam virtutem augatur & crescat, non est sufficiens proxime, sed tantum remote.

Addit Norisius, justum divina gratia excitatum, dum conatur divinum implere præceptum, posse per eam gratiam vires maiores a Deo petere, quoniam gratia illa excitans ad bonum est proxime sufficiens ad orandum, nobisque cooperatur, ut petamus auxilium proxime necessarium ad impletum præceptum, dummodo non ponamus impedimentum superbiae de propriis viribus presumentes, ut Petrus. Quæ quidem Bellarmini, Suarezii, Poncii, Amici, Salmanticensium, Gonet, aliorumque explorata sententia est.

Objiciunt Janseniani I. Locum Apostoli: *Fidelis Deus &c.* non esse de omnibus omnino fidelibus accipendum, alioquin nullus fidelis deficeret, quod experimento adveratur; ergo &c. II. Illud Tridentini, *Deus non deserit justificatos, nisi prius ab ipsis deseratur*, accipendum de subtractione justitiae, nisi defecatur per inobedientiam; ergo non loquitur de subtractione gratiae actuali. III. Illud Augustini; *Deum non precipere impossibilia &c.* etiam Jansenius tradit l. 3. de Gr. c. 13. ubi ait; *Præcepta homini justificato non sunt impossibilia, eo quod jubendo Deus moneat petere quod non possit, & si exaudiatur, adjuvat ut possit, sed gratia orationis non datut omnibus; ergo nec potentia.*

Repl. ad I. neg. ant. Locus enim Ap. de omnibus absolute pronunciatur, quod si Deus tentari eos patitur & cadere, facit ut bonus filius, qui testam non tali igni imponit, ut infringi necesse sit, licet ob lutum vitium saepe scindatur. Ita Deus justum igni tentationis exponit, ut faciat cum temptatione prouentum; proinde si frangitur, aut vitium superbiae est, aut malitia voluntatis. Ad II. neg. ant. *Deus enim, ut ait S. P. sanat, non solum ut delect quod peccavimus, sed ut prestat etiam ne peccemus.* Sicut enim oculus corporis plenissime sanus, nisi candore lucis adjutus, non potest cernere, sic homo perfectissime justificatus, nisi æterna luce justitiae adjuvetur, recte non potest vivere, docet ergo S. P. justum non deseriri a Deo, nendum subtractione justitiae habitualis, sed neque auxiliis angelis, sine quo vivere nequit, nisi prius deferatur. Ad III. neg. maj. Jansenius enim ait, si exaudiatur adjuvat ut possit; ergo

ergo non habet potestatem servandi mandata qui caret efficaciam gratia orationis. Atqui justus, licet non oret, potest orare, & licet non habeat efficacem gratiam, habet sufficientem; ergo &c.

Ob. II. ex Aug. de Gr. & arb. Ideo, Deus, juber aliqua que non possumus, ut noverimus quid ab illo petere debeamus; atqui justi debent petere, ut possint; ergo &c. II. S. P. l. 1. Retr. c. 22. ait: In potestate hominis est mutare in melius voluntatem, sed potestas non est nisi a Deo; quod probat ex facis litteris, preparatur voluntas a Domino &c.; ubi ergo non est gratia efficax, nulla est boni potestas. Neque ad hoc sufficit parva voluntas: nam per Aug. tunc solum quis poterit facere Dei mandatum, cum magnam habuerit & robustam. Unde Tr. 34. in Jo. ait S. P. Conatis ambulare, & non potes. III. de Petro ait S. D. Quid est homo sine gratia, nisi quod fuerit Petrus cum negaret Christum? Caruit ergo Petrus gratia efficacia, sine qua nihil poterat, ut ostendit Arnaldus p. 1. Diss. quadripartitæ.

Resp. ad I. dist. min. Just. debent petere, ut possint potentia proxima, qua per victricem delectationem habeatur etiam potestas cum actu conjuncta, conc. potentia remota, quæ cum actu conjuncta non est, neg. Duplex est ergo potestas, remota nempe, & proxima; illa dat posse, idest instituit potentiam in actu primo, ut possit prodire in actum, idest ut possit, ex. gr. videre, ambulare &c. qualis est in homine videnti potestas, ista facit, ut potentia exeat in actum, ex. gr. ut videat, ambulet &c. Constat autem plura requiri ad actum, quam ad potentiam, unde ex hac nequit deducit operatio, ita Alvarez disp. 79. n. 1. Cajetanus, aliquip. Porro Jansenius solam potentiam proximam veram esse potestatem agnovit, docens sub gratia victrice, aut carnali delectatione, nullam esse libertatem arbitrii ad oppositum: ex qua doctrina s. Pronostiones originem habuere. Nos tamen dicimus, in eo, qui habet voluntatem parvam, esse potentiam maxime sufficientem ad orandum, & remote sufficientem ad præcepta servanda; quæ poterit proxime implere, dum per orationem obtinuerit magnam, & robustam voluntatem, ut constat ex verbis Augustini: ergo tamen cum voluntate illa parva, & invalida stare impossibilitatem observandi præcepta; qua contraria voluntas semper relinquit potentiam ad oppositum.

Solvuntur ex dictis argumenta Arnaldi, quibus probare nititur, nullam esse absque gratia efficaci potestatem boni operis. Si enim loquatur de potentia conjuncta cum actu, vera sunt, si de potentia indiferente ad agendum, falsa sunt. Addimus, S. D. demonstrare contra Pelagianos, possibiliterem observan-

di

di divina præcepta non esse ex nobis, quod probat S. D. ex Ecclesiæ orationibus, atqui justi habent sæpe gratiam inspirantem bonam voluntatem; ergo & potestatem, quæ non est ex nobis, ut Pelagiani somniabant. Ad II. Resp. ut supra ad primum. Ad III. retorquo arg. Petrus enim per Aug. de propriis viribus præsumens obicem possit gratiæ tribuenti potentiam proximam ad orandum; ergo divina gratia non ipsum deseruit, sed ipse superbia tumidus deseruit, & deserterus est: per solum enim arbitrium, non addito Dei adjutorio, promiserat, se pro Domino moriturum: ait S. P. Putabat enim se posse viribus naturæ, quod se velle sentiebat viribus gratie, ait noster Desirant in Thel. Lovaniensibus; ergo &c.

Ob. III. Jansenius solam gratiam Molinistice sufficientem excludit cum Thomistis, alisque; ergo &c. II. Ad præcepta implenda per Thomistis necessaria est gratia efficax, sed hæc sæpe justis subtrahitur; ergo &c. III. Non ait Jansenius, Dei præcepta esse justis impossibilia absolute, sed secundum presences quas habent vires, hoc est relate ad maiores concupiscentias gradus, sed hæc nostra sententia est; ergo &c.

Resp. ad I. ex cap. 1. hujus Dissert. in Resp. ad 3. Ad II. dist. maj. Necessaria est per Thomistis gratia efficax, ut voluntas constitutatur proxime potens in actu primo, neg. in actu secundo, conc. Plus enim requiritur ad actum, quam ad potentiam, ut sup. dictum est. Ad III. neg. min. Dicit enim sententia nostra toto celo a Janseniana. I. quia in victrici delectatione non constituius gratiam sufficientem, quæ dat posse, sed efficacem, quæ cum actu conjuncta est. II. quia cum victrici delectatione non negamus, indifferenter judicit, & potentiam ad oppositum posse consistere, adeoque sub quacumque gratia aut cupiditate, bonum & malum in nostra est posse. ut sæpe dictum est.

Ob. IV. Definitio Tridentinæ Syn. Deus impossibilia &c. ex Bellarmino, & Estio respicit Calvinianos, qui justis impossibilis esse putarunt Dei mandata, quod concupiscentia singula iustorum opera inficiat, sed hoc non docuit Jansenius; ergo &c. Resp. dist. min. Hoc non docuit quoad operis infectione, conc. quoad libertatis excidium, neg. Hac enim in parte utrique convenient, unde Frid. Synodus in Luther & Calvin hæresim quoque Jansenianam confixit.

Ob. V. cum Anonymo: a Janseniano errore non recedunt, qui ajunt, mandata servari posse cum gratia gradibus superioribus, licet enim ii gratias inferiores admittant, principium tam duarum delectationum pro gradu superioritate invincibilium non despat, gratia enim gradibus inferioribus sufficientes vires,

vires non confert ad refranandam concupiscentiam, & præcepta adimplenda; ergo &c.

Resp. neg. aut. Siquidem reprobatur a nobis I. propositio. Quamvis enim requiramus gratiam efficacem, seu vetricem delectationem, agnoscimus tamen in gratia parva potentiam possibilitatis, nec admittimus sistema duarum delectationum invincibilium, sed duarum delectationum, quarum nec superior trahit necessitate ad agendum, nec inferior hæret necessario in parvo motu, quem excitat, ut alibi dictum est.

PROPOSITIO II. Afferuit etiam Jansenius: interiori gratie &c. contrarium tamen Augustinus, ejusque discipuli.

Prob. I. pars. Jansenius l. 2. c. 4. cum dixisset: adjutorium sine quo, si daretur in hoc statu, vel nihil conferret, vel pro adjumento perniciem ferret, ait: *Gratia vero lapsi voluntatis nullo modo in eis relinquitur arbitrio, ut eam deserat & arripiatur, si voluerit;* ergo &c. Et c. 24. ait: *Augustinus gratiam Dei ita vetricem statuit supra hominis arbitrium, ut dicat, hominem non posse resistere.* Etc. 25. *Nulli medicinalis Christi gratia suo effectu caret.* Item l. 4. c. 1. ex delectatione dilectionis, ex dilectione naturali ordine operatio consequitur. Hinc sequitur secunda Jansenii Prop. Nam adjutorio quo sive efficaci numquam resistitur, sed per Jans. in hoc statu quilibet gratia est efficax; ergo ei numquam resistitur. Merito ergo hæc secunda Propositio tamquam hæretica proscripta est a Rom. Pontificibus. Habetur enim Matth. 12. Bethsaitas & Corozitas Christo vocanti non obtemperasse, qui tamen per Aug. poterat credere; ergo non erant interiori gratia destituti: nec credidisse, quia Deus iudicantis cor lapideum noluit auferre per gratiam efficacem. Act. 7. de Judæis obstinatis ait S. Stephanus, vos semper Spiritui S. resistitis: unde Trid. Syn. definit: *Liberum arbitrium divina gratia excitatum posse dissentire, si velit;* ergo &c.

Prob. II. pars. Aug. enim de Corr. & Gr. c. 11. loquens de adjutorio efficaci ait: *Nunc autem, quibus datur, secundum misericordiam datur, & tanto amplius datur, ut non solum adsit, sine quo permanere non possumus, sed etiam tantum, ut velimus;* ergo S.P. agnoscit in hoc statu, non solum adjutorium quo, sive efficax, ut velimus, sed etiam sine quo, sive sufficiens, ut possumus. Deinde S. P. admittit in hoc statu voluntatem parvam & invalidam, sed hæc non est gratia efficax, qua fit ut velit, quæque per Aug. est voluntas magna & robusta; ergo est sufficiens. Hanc parvam & invalidam voluntatem in se ipso expertus est S. P. initio suæ conversionis; agnoscit & in Petro, de quo c. 17. de Gr. & arb. ait: *Caritatem Petrus nondum habuit, quando Dominum ter negavit, & tamen, quamvis parva, non deerat quando dicebat Domino: animam meam pro te ponam* &c. De-

Deinde assert S. P. in Ps. 24. quod cor aliquorum sit durum adversus imbre gratiae, quod multi in vacuam gratiam recipiunt, & cum possint servire Deo, obedient Diabolo; ergo per Aug. interiori gratia resistunt.

Prob. III. pars. De 2. 3. & 4. Jansenii propositione constat apud omnes, in eo sitam esse ejus hæresim, quod Janseniani negent auxilium sufficiens ab efficaci distinctum, & nolunt sub efficaci auxilio libertatem agnoscere indifferentem, ut toties repetitum est. Constat etiam ex Prob. 3. Prop. r. hujus capitii, immunes esse a Janseniano errore eos Theologos, qui in hoc statu gratiam sufficientem agnoscunt, quamvis afferant, eam non conferre potentiam proxime expeditam ad efficiendum opus: cum Theologi præclarissimi supra laudati doceant, illud esse auxilium proxime sufficiens dans potentiam completam in ordine ad actum, quo habito nullum aliud necessarium est, ut liberum arbitrium erumpat in actum; neque in hoc statu auxilium sine quo non esse sufficientem eo modo, quo erat in Adam, sed esse sufficientem proxime, ut ait Suarezius ad primam dispositionem, & respectu ulterioris actus, sufficientem esse tantum remote, sed hoc est secundam Jansenii propositionem rejicere; ergo &c. Si enim in hoc statu datur gratia remote sufficiens, quæ in nobis parvam & invalidam voluntatem producit, cui resistit concupiscentia, nec voluntatem inspirat validam & robustam, quæ proxime sufficiat ad impleenda mandata, consequens est, dari in hoc statu interiori gratiam, cui a voluntate humana resistitur. Atque hac ratione afflictam sibi erroris Janseniani calumniam repulit Norisius ad German. 25. ubi ostendit, non gratia debili, incongrue, ac remote sufficiens resistere, cum Jansenius omnem gratiam incongruam rejicerit dicens: *Nullam gratiam actualem ab Augustino pro vera Christi gratia agnoscit, nisi quæ agit & peragit effectum: omnem aliam ab ipso ad legem & doctrinam relegari;* ergo &c.

Ob. I. Ex Scripturis. Nam Ps. 13. habetur: *Deus omnia quecumque voluit fecit.* Rom. 9. *Voluntati ejus quis resistit?* Addat gratiam efficacem commendari Ezech. 36. 1. Cor. 4. & alibi; ergo &c. II. Urgent ex Augustino notissimum discrimen inter gratiam Adami innocentis, & lapsi: prima enim dabit posse, hæc etiam velle; ergo &c. De hac etiam ait S. P. de Præd. SS. quod a nullo duro corde respuitur. Et l. de Gr. & Eb. arb. ait: *Facit, ut velimus præbendo vires efficacissimas* &c. Idem docent S. Prosper, Fulgentius, aliquique post exortam hæresim Pelagianam. III. Arguunt ex ratione. I. Ideo in hoc statu admittitur gratia sufficiens, quia dat posse, sed sola gratia efficax dat posse prodire in actum; ergo non datur. II. Jansenianum cum Tho-

Thomistis negant gratiam sufficientem Molinistice, & cum Molinianis docent, gratiam sufficientem sensu Thomistico non esse revera sufficientem. Sicut ergo isti, ita nec Janseniani ea de re reprehendi debent. Plura de hoc argumento Blasius Paschalis in Ep. provinc.

Resp. ad I. & II. neg. cons. Ex iis enim locis Sacrae Scripturae & Augustini probatur tantum gratia efficax, non excluditur sufficiens, quae ex aliis Scripturæ, & Augustini locis ostenditur. Si enim dixisset Janenius, gratia interiori efficaci non resisti, nihil a fide dixisset alienum, ait Franc. Wanast. Sed ad singula Resp. Thomistæ: distinguendo duplē voluntatem, antecedentem & conditionatam, & consequentem & absolutam. Illa sufficientem, hac efficacem gratiam conferri docent, atque illi non huic resisti a voluntate. Vid. c. 1. l. 5. Nos duplē illam voluntatem exposuimus respectu connotatorum, quatenus voluntas Dei semper est efficax respectu alicujus efficiens, ut cum vult redemptionem omnium, efficaciter vult impositionem ordinis, præparationem mediotorum, qua omnes salvi fiant: sed non semper est efficax, relate ad effectum ultiore, ob malitiam humanam, quo paclio non vult reprobatur salutem, quoad ordinis executionem. Omnis ergo voluntas est efficax, relate ad aliquem effectum, non tamen relate ad opus, quod impedit parva voluntas. Gratia ergo inspirans voluntatem parvam est efficax hujus respectu, sed respectu, ex gr. conversionis est tantum sufficiens, & redditur efficax, dum impetratur magna & robusta. Ad III. dist. min. Gratia sufficiens non dat posse ab actu sejunctum, neg. cum actu conjunctum, conc. Vide quæ supra diximus ad primam propositionem Janenii. Ubi nota, nos cum Norisio potentiam proxime expeditam illam vocare, quæ, ut ponat actum, gratiam uberiorum non postulat, quam habuit Adam cum adjutorio sine quo, & homo infirmus cum adjutorio quo, sive cum gratia efficaci, unde sancti, ut in bono opere possint perdurare, licet habeant gratiam sufficientem, non habent semper proximam perseverandi potentiam. Hinc scholarum distinctio: potentia alia est expedita ab omni impedimento *impotentie*, alia est expedita ab omni impedimento *nolentie*: prima est cum gratia sufficiente, alia cum gratia efficaci.

Ad argumentum Paschalis, qui grammaticalem questionem cum theologica confundit, Resp. aliud esse verbo contendere, aliud dogmate. Docet Janenius, sub victori delectatione nullam in homine remanere potentiam ad oppositum; ergo sub gratia parva, premente perversa cupiditate, non est propriæ potestas recte operandi, & sua gratia magna non est potestas peccandi; Nihil tale docent neque Mediolani, neque Thomistæ, qui

qui sub eorum gratia sive versatili, sive prædeterminante averam potentiam ad oppositum uno ore prædicant.

An vero gratia sufficiens Thomistice sit vere & proprie sufficiens, non opus est definire. Inefficacem vocat cl. Auctor, eo quod non inspirat voluntatem robustam, quam inspirat gratia efficax. Negant Mediolani, eam esse vere sufficientem, quia non complectitur totum id, quod requiritur, ut actus ponatur: quis videtur contentire Norisius, qui negat, sine adiutorio efficaci dari potentiam proxime expeditam ad perseverandum. Huic accedunt Cumel, de Laurea, Macedo, Poncius, Clenaerti, & Lovanienses: qui docent communiter, gratiam inefficacem non esse sufficientem, si nō sufficiens accipiat grammaticaliter; non defunt tamen rationes & exempla, quibus gratia inefficax vere sufficiens probari possit. I. Quia plura necessaria sunt ad actum, quam ad potentiam, ut patet exemplo oculi, qui potest videre, licet, ut actu videat, necessaria sit lux. Ita sufficiens est gratia qualibet, licet minima, quamvis requiratur gratia prædeterminans, ut ad actu reipæ applicetur; sive ergo dicas gratiam, que opponitur efficaci, sufficientem, sive efficacem, parum refert, dummodo fatearis contra Janenium interiorem aliquam gratiam, cui etiam in hoc statu resistitur.

PROPOSITIO III. Janenius etiam assertuit: ad merendum, & demerendum in statu naturæ lapsæ non requiri libertatem a necessitate, sed sufficere libertatem a coactione, sed oppositum docent Augustinus, ejusque discipuli.

Prob. prima pars. Nam l. 6. de Gr. c. 6. ait: *Duplex necessitas ex Augustino, coactionis, & simplex, seu voluntaria; illa non hec repugnat libertati. Et l. 7. 19. Nulla necessitas actionibus liberis formidanda est, sed sola vis, coactio, & necessitas violencia.* II. L. 6. de Gr. c. 7. Libertatem merendi, & demerendi in viatoribus comparat libertati Dei, qua peccare, in justus esse &c. non potest. Et c. 8. comparat voluntati beatorum, qua Deum amant, sublata omni indifferenteria contrarieratis, & contradictionis. Affert etiam exemplum Christi, qui promeruit sine indifferenteria ad non peccandum. III. Fluit hæc propositio ex principiis duarum delectionum, quibus necessario quisque ad bonum, aut ad malum abripitur, ergo tam meritum, quam demeritum non alia ratione liberum dicitur, nisi quia est voluntarium; merito ergo ut heretica hæc propositio proscripta est. Cohæret enim Bajt, Lutheri, & Calvini erroribus a Tridentina Synodo Sess. 6. c. 4. & 6. proscriptis.

Prob. secunda pars. Nam S. P. l. 6. Oper. imper. n. 2. liberum arbitrium, cuius proprietas est mediatorum electio, negat liberum habere motum, nisi potestatem habeat motum suum

et libebendi. Et l. 3. de Lib. arb. c. 2. negat esse peccatum; unde non est liberum abstinere, negat hominum in hac vita mortali non posse resistere gratiae; ergo &c. Negat permanere meritum, vel demeritum ex electione mediorum, vel opus quodlibet retributione dignum, aut poena. Vide c. 2. & 3. l. præcedentis.

Prob. tercia pars. Nam ex dictis facile potest intelligi, ab Augustinianis theologis libertatem indifferentie in hoc statu sub gratia victri totis viribus cum Augustino, aliisque Ecclesiæ Patribus propugnari (1), neque unam tradi viam, sive rationem conciliandæ libertatis cum ipsa gratia. Nullum denique ab iis meritum agnoscit, vel demeritum, absque ea indifferen- tiaz libertate, quam denegare præcipius est Janseniani erroris character, ut cap. I. hujus dissertationis ostensum est. Vide Auctorem T. 3. a pag. 265. ad 299.

PROPOSITIO IV. afferuit etiam Jansenius, Semipelagianos admisisse prævenientis gratiaz interioris necessitatem ad singulos actus, & in hoc fuisse hereticos, quod vellent, eidem gratiaz humanam voluntatem posse resistere, sed oppositum docent. Augustinus, ejusque discipuli.

Prob. prima pars. Nam Jansenius l. 8. de H. P. c. 6. ait: *In dubitatum esse, quod Massilienses veram, & internam actualiem gratiam ad fidem, quam humanae voluntatis adscribunt viribus, ne- cessariam esse fateantur.* En primum quartæ propositionis membrum. Subdit: *In hoc Massiliensem error situs est, quod aliquid primæ libertatis reliquum putant, quod sicut Adam, si voluisset, poterat perseveranter operari bonum, ita lapsus homo saltem credere posset, si vellet, neuter tamen absque interioris gratia adjutorio, cu- fus usus.* & abusus relictus est in uniuscujusque arbitrio, & potestas. Et l. 2. de gr. c. 12. Semipelagianos vocat gratia medicinalis destructores, quia admittebant adjutorium Dei, quo possent credere & orare, si vellent, & ipsum velle & nolle in eorum relinque- & rerum arbitrio. Merito ergo hæc propositio tamquam falsa (2) & he-

(1) Liberum arbitrium a Pa- tribus constitutum non aliud fuisse, quam ipsum liberum ar- bitrium, indifferentia non diffi- cultur Beausobrius, qua de re ab Historico-Critico alibi laudato acriter insimulatur. Quod an-

calcem hujuscce capitinis planum fiet, ubi de vera sanctorum Pa- trium sententia circa libertatis indifferentiam in hoc statu, tum de Historico-Critici censura dis- putabimus.

(2) Si accipiatur hæc IV. pro- positio de gratia reparatoris, ita-

& heretica proscripta est. *Falsa*, quia Semipelagianos interio- rem illam gratiam non admisisse constat. *Heretica vero*, quia dogma fidei est definitum less. 6. c. 4. Trid. Syn., posse libe- rum arbitrium dissentire gratia excitanti, ac moventi: Quamvis enim non desint theologi, qui tenent, Semipelagianos ad initium fidei admisisse auxilium indifferens, stat faulen æqui- tas censuræ, vel quia non omnes Semipelagiani hoc auxilium admiserint, teste Gojeto, unde universaliter falsa est, vel quia ultraquæ nota ad postremam propositionis partem, & in hoc erant heretici, referenda sit.

Prob. secunda pars. Constat enim ex Augustino lib. de Præd. sanctorum c. 2. & ex Ep. 227. ad Vit. 9: & alibi, Se- mipelagianos non admisisse ad initium fidei necessariam esse gratiam prævenientem, quæ tangit cor hominis, ut innotescat quod latebat, & suave fiat, quod non delebat: sic enim gratiam definit S. P. l. 2. de pecc. mer. 17. Id autem nos ostendimus in diff. de Historia Semipelagiana c. ultimo; ergo prior propositionis pars opponitur Augustino. Nec minus eidem op- ponitur secunda, ut enim supra vidimus disputantes de liber- tate; constat ex Augustino, potestatem agendi, vel non agen- di, & libertatem a necessitate ad naturam liberi arbitrii ne- cessario spectare; ergo &c.

Prob. tercia pars. Ex supradictis, & ex c. 5. l. 15. constat, Augustinenses theologos nulquam docuisse, Semipelagianos ad initium fidei veram gratiam agnovisse, quæ ad illuminationem mentis addit inspirationem dictionis per subministracionem Spiritus sancti, quod Augustiniani theologi probant ex episto- la Hilarii, ex Augustino de Præd. sanctorum c. 3. ex D. Prosp. in catm. de Ingr. & ex aliis locis compluribus; ergo hac etiam in parte a Jansenio recedunt.

PROPOSITIO V. Afferuit etiam Jansenius: Semipelagianum esse dicere, Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse; aut sanguinem sudisse. Augustinus vero, ejusque discipu- li oppositum docent.

taut sensus sit, Semipelagianos admisisse prævenientis gratiaz Chtisti necessitatem ad singulos actus, falsissima est, & pluribus Augustini locis supra lau- datis refellitur. Si vero accipiatur de gratia conditoris, itaut sensus sit, Semipelagianos gra-

tiam conditoris ad singulos actus agnovisse, hæc sententia a plu- ribus piis, doctisque theologis defenditur, qui putant, in sen- tentia Jansenii Semipelagianos admisisse interioris gratia Chri- sti necessitatem, quod fallunt est.

Prob. prima pars. Jansenius enim l. 3. de Gr. c. 21. scribit I. omnibus illis, pro, quibus Christus sanguinem fudit, sufficiens auxilium donari, quo non solum possint, sed etiam re ipsa velint; ergo per Janseum pro iis Christus non est mortuus, quibus non datur gratia efficax, qua non solum possint, sed etiam velint. II. ait ibidem, non cohætere Augustino: ut Christus vel pro infidelium, vel pro iustorum non perseverantium salute mortuus sentiatur. Ex quo factum est, ut non magis Patrem pro liberatione ipsorum, quam pro diaboli deprecatione fuerit. Sed Christus nullo modo est diaboli redemptor; ergo nec iustum non perseverantium. III. ait: Nec enim juxta doctrinam antiquorum pro omnibus Christus mortuus est, cum hoc potius tamquam errorum a fide abhorrentem doceat esse responsum. Et ibidem hoc dogma machinam vocat a Semipelagianis introductam.

Merito ergo hæc propositio damnata est tamquam falsa, temeraria, scandalosa, impia, blasphemica, contumeliosa, divinæ pietati derogans, & heretica. Falsa quidem, quia opponitur veritati scripturatum, traditionis, & sanctorum Conciliorum. Nam 2. ad Timoth. 2. habetur: Christum dedisse redempcionem semetipsum pro omnibus. Athan. de Incarn. ait: Mortuus est ad omnium redemptionem. Idem docent Cyrilus, Nazianzenus, Optatus, Ambrosius, Prosper, S. Leo &c. III. Trid. Syn. sess. 6. c. 3. ait: Ille pro omnibus mortuus est. Vide Autorem. Dicitur etiam temeraria, adversatur enim doctrinæ Ecclesiae, qua Iesus vocatur Redemptor omnium, salutis humanae sator, orbis redempti conditor &c. Jansenius autem eum pusilli electorum gregis salvatorem appellat; ergo &c. Est etiam scandalosa, quia sternit viam ad dubitandum de fide resurrectionis mortuorum, quæ ex Christi redemptione penderit, per quem omnes vivificabuntur, sicut in Adam omnes moriuntur. Periclitatur etiam spes Christiana, quæ per Augustinum Ps. 148. inititur Christi sanguine, qui ex Apostolo pro impiis mortuus est. Sic enim erigitur spe, quod nobis, quamvis scelestissimi, latus eius applicabitur. Ladefacta sit caritas: quæ ex Apostolo urget nos, nam Deus proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum. Ex iis, quæ dicta sunt constat etiam, hanc propositionem esse contumeliosam, impianam, & derogantem divinæ pietati, extenuat premium Christi luctuosis, magnum redemptoris opus imminentem, & salvatoris meritum, cruciatus, obedientiam, orationem, & vulnera parvi pendit. Et denique heretica, utpote scriptoribus, Patribus, Conciliis, & Ecclesiæ doctrinæ contraria; ergo &c.

Prob. II. pars. Nam S. P. l. 20. de C. D. c. 6. demonstrat I. ex verbis Ap. 2. Cor. 5. Si unus pro omnibus mortuus est: ab

ab omnibus contrahi originale peccatum, sicut pro omnibus mortuus est Christus: Omnes itaque mortui sunt in peccatis, & pro omnibus mortuis vivus mortuus est unus. Et l. 6. contra Jul. 4. Negat igitur Christum etiam pro parvulis mortuum, quia si Christus pro ipsis mortuus est; ergo & ipsi mortui sunt. II. si Christus pro ipsis prædestinatis mortuus est; ergo nec pro patrulis, nec pro infidelibus, nec pro obduratis, nec pro iustis non perseverantibus mortuus est Christus, sed per Aug. Christus mortuus est pro his omnibus; ergo &c. De parvulis constat ex supradictis, de infidelibus ait in Ps. 61. Expandens manus suas ad populum incredulum dixit filio: ipsis enim ille sitiebat. De obduratis Tr. in Jo. 36. Venit Christus primo salvare, postea judicare in pauperem, qui salvari noluerunt. De iustis non prædestinatis ait: illud Ap. Peribit infirmus, proprius quem Christus mortuus est. Vid. ep. 15. 137. & 180. ergo &c. III. Cum Aug. Serm. 382. expresse doceat, Christum in Cruce pro Judeis orasse, itaut clamaret, Pater ignosce, quomodo Jansenius assertit, docuisse Augustinum, Christum non orasse pro reprobis, sicut nec pro diabolo; ergo &c.

Prob. III. pars, docent enim Augustiniani Theologi, non solum pro prædestinatis, sed etiam pro reprobis Christum mortuum esse, ac pro eorum salute Patrem orasse, sanguinem obtulisse, instituisse sacramenta, ac remedia peccatorum, quamvis gratiarum applicatio non omnibus occulto Dei iudicio adhibetur, ex quo etiam post redemptions peractam, communis est omnibus natura, non gratia. Ita cum Norisius docent Augustiniani Theologi omnes, tum veteres, cum recentiores ab auctore nostro producti diss. 4. c. 1. §. 6. System. vind. Quamvis enim gratiam sufficientem non omnibus conferri putemus cum Lemoso, Goneto, Zumel, Bannes, Jo. a S. Thoma, Soto alessio D. Thomæ discipulis ab auctore cit. loc. fuse productis, quos sequitur Lovaniensis, & Duacensis Academia, quibus adde ex Scotiis Macedo & Lauræ, ex nostratis Gavardum, Cabalius, Rolliers, Clenaertium, aliosque complures; non inde tamen sequitur, ab iis negari, Christum pro omnibus mortuum esse. Ut enim notat Norisius l. 2. Hist. Pelag., si hæc thesis Jansenii ita explicetur, ut homines rapsi futuri sint participes gratia datæ per Christum, non universæ vera judicatur, etenim plerique Theologi parvulos in uteris matrum decedentes, nullam Christi gratiam participare existimant. Profert etiam Norisius auctoritatem P. Macedo, qui in Scrin. c. ult. ait: Multum interesse inter redemptions universalē, & gratiam universalē, nam ut Christus sit mortuus pro omnibus satis est obtrulisse mortem suam pro omnibus humana voluntate, quæ si non acceptaretur a Patre, non sequebatur ex ea gratia universalis,

que ex divina voluntate pendebat. Unde et si Christus fateamur omnium esse Redemptorem, non inde infertur omnibus gratiam conferri; ergo &c.

APPENDIX

CAP. PREC.

Ubi Historico-Critici censura adversus Beausobrium, ac germanus SS. PP. sensus circa libertatem expenditur.

Censet laud. Auctor diff. 6. de Beausobrii mendacis in his, quæ ad libertatem in Manicheorum sententia pertinent, n. 19., solemniter eum fuisse mentitum, dum ait: PP. Ecclesiæ docuisse, Adamum cum quadam æquilibrii specie bonum inter, & malum fuisse creatum: Mendum 3.: PP. arbitrati sunt, primum hominem creatum fuisse in quodam æquilibrio bonum inter & malum; mentitur 3. inquit, Beausobrius, nam primus homo in prima sui origine, & in statu innocentie... magnam ad bonum inclinationem in seipso sentiebat. Quare æquilibrium inclinationis bonum inter & malum, quo neq; in bonum nec in malum, aut in utrumque æque inclinaret, in homine innocentie non fuit. Quod probare nititur ex I. II. de Corr. & gr., ubi ait S. P. A. Adamum habuisse magnam gratiam, sed disparem, nimis a nostra, quodque in illo beatitudinis loco sua secum pace fruebatur. Unde concludit: Itaque Augustino teste, gratia Adami in primo innocentie statu gratia paucis fuit, qua nibil in malum, quo cum

pugnaret, inclinabatur, maxime vero in bonum, in quo quiescebat, propendebat. Hæc Historico-Criticus. Sed fallitur vir cl., qui ex nimio astu Beausobrii confutandi, ipsum Beausobrii locum non recte consuluit. Hæc enim habet Beausobrius ib. Libre arbitre, que les Peres établirent, est celuy d'indifference. Ils supposèrent, que le premier homme fut créé dans une sorte d'equilibre, entre le bien & le mal, ce que les Manichéens rejettotent pour diverses raisons. Non est ergo æquilibrium inclinationis, quod Beausobrius ait, fuisse in statu innocentie constitutum ab ecclesiæ PP., non enim ita defivit, ut PP. eam calumniam impingeret, ab iis nempe negata fuisse gratiam originalis iustitiae, quæ Adæ naturæ superaddita eum ad bonum inclinaret. Omnes quippe Ecclesiæ Patres in Adamo innocentie gratiam pacis agnovere, qua ab origine ipsa ferebatur in bonum. Nupsiam vero afferuit Beausobrius, PP. in Adamo innocentie æquilibrium inclinationis agnoscere, adeoque neque in hac parte mentitus est. Reaperte satetur Beau-

19-

sobrius, PP. in Adamo innocentie illud agnoscere æquilibrium, quod Manichæi negabant, sed hi ex Beausobrio ipso c. 3. negabant in Adamo æquilibrium inclinationis ad malum, docentes, ante motum partis adversæ eius animam summam lucis & boni copiam habuisse, quæ minimam quantitatem malignæ portionis vincebat, ut ex Aug. de moribus Man. c. 19. perspicue demonstrat Beausobrius; exclusit ergo ab anima Adam, ante peccatum æquilibrium inclinationis ad bonum, & malum, ex quo pars lucis maxima ad bonum impellens non posse in æquilibrio consistere cum minima ad malum impellente.

Præterea Manichæi contendebant, animam, ante commixtionem cum adversa substantia non potuisse malum admittere, cum natura sua necessario ferret ad bonum; ergo nulla inclinationis ad bonum & malum, sed sola atque absolute ad bonum necessitas in ea locum habuit. PP. ergo non pugnarunt cum Manichæis, ut ab innocentie statu inclinationis æquilibrium auferrent, cum ipsi tanta vi illud eliminarent, ut ipsam quoque indifferentiam, non dissidente Beausobrio, proflus excludebant. Non ergo mentitur hac in parte Beausobrii affirmans, ecclesiæ PP. constituisse in eo innocentie statu æquilibrium indifferentiae a Manichæis denegatum. Nam & ipse Historico-Criticus non difficitur, indifferentie æquilibrium in eo statu primi hominis donum fuisse. Sed in eo splendide hallucinatur Beausobrius, ubi docet, libertatem indifferentiae esse perfectum inter bonum & malum æquili-

DE THEOLOGICIS DISCIPLINIS

culpa amissum est. Remansit tamen infirmum arbitrium & ad malum proclive, una cum vera potestate activa indifferentia ad boni malique electionem. Nec te moveat, quod Historico-Criticus arbitrium indifferentiae describens ait, illud nec in bonum nec in malum irresistibiliter impelli, quibus verbis solam irresistibilitatem, seu antecedentem voluntatem excludere voluisse video posset, qua revera libertati opponuntur. Non ita est.

Sed ea ambigua, atque enigmatica locutione absuditatem suæ opinionis abscondere curavit. Non enim libertatem, neque indifferentiam activam ibi describit, sed purum putumque equilibrium, quo quis nec in bonum, nec in malum irresistibiliter impellitur, & sensus est, sublato equilibrium humanam voluntatem irresistibiliter in bonum, aut in malum impelli, adeoque ad salvandam in homine lapsi libertatem, præter indifferentiam activam, etiam equilibrium opus esse.

Sed hæc doctrina nova est, eaque apud ipsos Molinianos, qui olim nec equilibrium nomen admittebant, ab annis circiter 50. coepit obtinere. Hinc plura equilibrium genera, inclinationis nempe, facilitatis virium, & potestatis: deerat indifferentia equilibrium, atque istud a Beausobrio mutuum accepit Historico-Criticus in definitione libertatis indifferentiae, sed hoc equilibrium nil aliud est, nisi equilibrium potentia ac virium equalium Augustini aliorumque PP. doctrinæ diametro oppositum, quodque ab ipso Aug. validissime fuit impugnatum. Disinxit enim S. D. statum naturæ innocentis, & lapsæ: atque

in eo quidem homini equilibrium concessit, in hoc vero negavit. Convenit in eo cum Pelagianis, in hoc vero ab iis omnino recessit. Vult Julianus, ait S. D. l. 3. Imp. num. 110. quod tam liberum sit Deo obedire, quam diabolo. Resp. S. P. Verum dicit, hoc est liberum arbitrium, tale omnino accepit Adam, sed quod datum est a conditore, & a deceptore vitiatum, atque a Salvatore sanandum est. Et numer. 117.: Cū tu adminicula gratiæ supponis bone voluntati, cum voluntas mala nullo nitatur adminiculo, ut mala sit? An hic libra tua, quam conari ex utraque parte per aequalia momenta suspendere, ut voluntas, quantum est ad malum, tantum etiam sit ad bonum libera, vergendo in unam partem se indicat delirantem. Constat autem, ex primo Aug. loco describi equilibrium potestatis & virium equalium tam ad bonum, quam ad malum, sive equilibrium libertatis, & indifferentiae: tam liberum, inquit, Deo obedire, quam diabolo, sed hoc equilibrium concedit Julianus S. P. in statu naturæ innocentis, negat in statu naturæ lapsæ; ergo equilibrium indifferentiae potestatis, & virium equalium in statu naturæ lapsæ non est Augustini, sed Juliani doctrina.

Quod quidem ex suis principiis fateri cogitur Historico-Criticus, postquam negavit, Augustinum, aliasque PP. in statu innocentis equilibrium inclinationis admitti. Unde sic arguitur: Augustinus concedit Pelagianis aliquod equilibrium genitus in statu naturæ innocentis, sed hoc per Historico-Criticum non est equilibrium inclinationis;

LIB. XVII. DISS. II. CAP. III.

201

nisi; ergo erit æquilibrium indifferentie potestatis, & virium equalium. Neque vires attenuatae dici possunt, neque inclinari arbitrium, si hujus lances in æquilibrio relinquiri afferamus.

Fallitur etiam Historico-Criticus Beaufobiæ de mendacio redarguens, ex quo asseruerit, ignorantiam, & concupiscentiam animam impedire, ne usum faciat sua libertatis. Cujus rei rationem proferens num. 22. laud. diss. ait: Nec ignorantia, nec difficultas impedire uniam possunt, quominus mala culpe resistat, si velit, nec impedire possunt, quominus velit. Quod enim ignorantia ac difficultas necessitate non possint hominis libertatem verum est, quod vero impidere, aut difficile reddere usum non possint falsissimum est. Criticus autem necessitatem cum obstaculo ac difficultate confundit. Quare duo illa loca eodem numer. 22. ab Aug. de prompta demonstrant utique, voluntatem in peccando necessitate cogi non posse, minime vero eam in usu suæ libertatis impeditum & difficultatem non experiri. Neminem latet quot ea de re argumenta produxit S. P. aduersus Pelagianos, ut impedimenta & difficultates ostenderet, quas ignorantia, & concupiscentia Adæ culpa in ejus posteris invexere. Ipsa est, ait S. P. A. l. 3. Oper. imper. c. 87.: quæ hominem stimulat ut amet, quod amare non debet. Et l. 4. c. 41. Urget & compellit hominem facere malum. Et l. 2. de Nupt. c. 34. eam vocat vitium, & languorem naturæ peccato corruptæ. Languor, quo bene vivendi virtus perit, non est utique natura, sed vitium. Re-

pse